

Vastaus kannanottopyyntöön

26.2.2025

VN/3857/2025

VN/3857/2025-OKM-2

Jakelussa mainituille

Vastaus kannanottopyyntöön

Keravan ja Vantaan hyvinvointialueen kannanottopyyntö opetus- ja kulttuuriministeriölle koskien aluehallituksen päätöstä 21.1.2025 3§.

Kannanottopyynnön liitteenä oli pöytäkirjanote Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen aluehallituksen päätöksestä 21.1.2025 § 3 Selvitys koskien perusopetuksessa ja 2. asteella työskentelevien hyvinvointialueen sosiaaliohjaajien ja sairaanhoitajien resurssien uudelleenkohdentamista lakisääteisiin tehtäviin. Asiasta pyydettiin ministeriön näkemystä koskien järjestämisvastuun ja rahoituksen jakautumista hyvinvointialueen ja kaupunkien välillä em. asiakokonaisuudessa.

Opetus- ja kulttuuriministeriö toteaa kannanottonaan seuraavaa:

Opetuksen ja koulutuksen järjestäjien toiminta perustuu koulutuslainsäädäntöön (Perusopetuslaki 628/1998, Lukiolaki 714/2018, Laki ammatillisesta koulutuksesta 531/2017, Oppivelvollisuuslaki 1214/2020, Laki tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta 1215/2020), joissa on säännöksiä myös opiskeluhollosta. Tarkemmin opiskeluhollosta säädetään Oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa (1287/2013).

Opetus- ja kulttuuriministeriö toteaa, että koulutuksenjärjestäjien rehtorien ja opettajien osalta henkilöstöstä ja kelpoisuuksista on säädetty lailla ja asetuksilla. Perusopetuslain 1.8.2025 voimaan tulevan 37 §:ssä säädetään perusopetuksen rehtorien ja opettajien lisäksi myös koulunkäyntiavustajista, mutta heidän kelpoisuudestaan ei säädetä tarkemmin. Edellä mainittujen säädösten perusteella muun tarvittavan henkilöstön palkkauksesta päättää koulutuksen järjestäjä.

Opiskeluhollosta esi- ja perusopetuksessa sekä toisen asteen koulutuksessa säädetään Oppilas- ja opiskeluholto-laissa (1287/2013). Opiskeluholtoon sisältyvät perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen järjestäjän ja lukiolaissa tarkoitetun koulutuksen järjestäjän hyväksymän opetussuunnitelman mukainen ja ammatillisen koulutuksen järjestäjän päättämä opiskeluholto sekä opiskeluhollosta palvelut, joita ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut. Lain mukaan opiskeluholtoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä koko oppilaitosyhteisöä tukevana yhteisöllisenä opiskeluholtona. Lisäksi opiskelijoilla on oikeus yksilökohtaiseen opiskeluholtoon siten kuin kyseisessä laissa säädetään. Yksilökohtaisella opiskeluholloilla tarkoitetaan yksittäiselle opiskelijalle annettavia:

- 1) koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palveluja;
- 2) opiskeluhollosta psykologi- ja kuraattoripalveluja;
- 3) monialaista yksilökohtaista opiskeluholtoa; ja
- 4) 10 §:ssä tarkoitettuja koulutuksen järjestäjän järjestämiä sosiaali- ja terveysterveystoimintia.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 29
00023 Valtioneuvosto

Meritullinkatu 10
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

09 135 9335
+358 9 135 9335

kirjaamo.okm@gov.fi

Psykologi- ja kuraattoripalveluilla tarkoitetaan opiskeluhoillon psykologin ja kuraattorin antamaa opiskelun ja koulunkäynnin tukea ja ohjausta, joilla: 1) edistetään koulu- ja opiskeluyhteisön hyvinvointia sekä yhteistyötä opiskelijoiden perheiden ja muiden läheisten kanssa; 2) tuetaan opiskelijoiden oppimista ja hyvinvointia sekä sosiaalisia ja psyykkisiä valmiuksia.

Monialaista yksilökohtaista opiskeluhoiltoa toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä, jossa toteutuu yksittäisen opiskelijan tai tietyn opiskelijaryhmän tuen tarpeen selvittämiseen ja opiskeluhoillon palvelujen järjestämiseen liittyvät asiat käsitellään aina tapauskohtaisesti koottavassa monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Asiantuntijaryhmään voidaan nimetä asiantuntijoita jäseneksi vain opiskelijan, tai, ellei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumuksella. Asiantuntijaryhmän jäsen ei saa käyttää asiantuntijaryhmän jäsenenä saamiaan salassa pidettäviä tietoja muuhun kuin opiskeluhoiltoon liittyvään tehtävään.

Opiskeluhoiltoa toteutetaan opetustoimen sekä hyvinvointialueen monialaisena suunnitelmallisena yhteistyönä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa. Laissa säädetystä opiskeluhoillon psykologi- ja kuraattoripalvelujen sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon järjestämisestä alueellaan sijaitsevien oppilaitosten opetuksessa tai koulutuksessa oleville opiskelijoille vastaa hyvinvointialue; mitä laissa säädetään hyvinvointialueesta, koskee myös Helsingin kaupunkia. Opiskeluhoiltoa on laissa tarkoitettu yhteisöllinen opiskeluhoito, jota toteuttavat kaikki opiskeluhoillon toimijat (oppilaitoksen henkilöstö ja opiskeluhoitopalveluiden ammattilaiset) sekä yksilökohtainen opiskeluhoito, joka tarkoittaa laissa säädettyjä opiskeluhoitopalveluja toteuttavien sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden toteuttamia opiskeluhoitopalveluita sekä monialaista yksilökohtaista opiskeluhoiltoa. Kaikkien oppilaitoksessa opiskelijoiden kanssa työskentelevien sekä opiskeluhoitopalveluista vastaavien viranomaisten ja työntekijöiden on tehtävissään edistettävä opiskelijoiden ja oppilaitosyhteisön hyvinvointia sekä kotien ja oppilaitoksen välistä yhteistyötä. Oppilaitoksen henkilökunnalla on ensisijainen vastuu oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista. Psykologin tai kuraattorin työn tulee kohdentua kunkin koulutuksen järjestäjän koulussa ja oppilaitoksessa sen kaikkiin näitä palveluita tarvitseviin oppilaisiin tai opiskelijoiden yhdenvertaisesti.

Opetus- ja kulttuuriministeriö toteaa, että opiskeluhoitopalveluiden henkilöstön toimiminen opetusryhmissä ei vastaa lainsäätäjän tarkoittamaa toimintaa, joka käy ilmi myös lainsäädännössä ilmenevistä hoitotakuun toteuttamista koskevista aikamääreistä siitä, missä ajassa opiskelijan tulisi saada yksilöllistä opiskeluhoitopalveluita kuraattorilta tai psykologilta. Opiskeluhoitolaisten keskeisenä tavoitteena on ollut turvata yhdenvertaiset opiskeluhoitopalvelut kuntia laajemmilla hyvinvointialueilla niitä tarvitseville opiskelijoille.

Opetus- ja kulttuuriministeriö kiinnittää huomiota siihen, että lainsäädännön mukaan opiskeluhoitopalveluita toteuttavat sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöt, joita koskevat sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädäntöihin liittyvinä mm. tietosuojaan sekä asiakas- ja potilasrekistereihin liittyvät tarkemmat säännökset. Opetus- ja kulttuuriministeriö toteaa lisäksi, että opiskeluhoilosta lapsia ja nuoria tulisi tarvittaessa ohjata muihin hoito-, tutkimus ja kuntoutuspalveluihin. Nykytila on kuitenkin haasteellinen, koska tarvittavia palveluja, joihin heitä voisi ohjata, ei ole saatavilla. Opetus- ja kulttuuriministeriö näkemyksen mukaan tulisi pohtia, miten tähän palvelutarpeeseen voitaisiin hyvinvointialueilla vastata vaikuttavilla ja kustannustehokkailla tavoilla, jotka palvelisivat laajasti lasten ja nuorten tuen tarpeita.

Opetus- ja kulttuuriministeriö katsoo, että opiskeluhoitopalvelujen tulee mahdollistaa yhdenvertaiset palvelut alueen kaikille oppilaille ja opiskelijoille, joita järjestää hyvinvointialue yhteistyössä koulutuksen järjestäjien kanssa, ottaen huomioon palvelujen tarve. Oppilas- ja opiskeluhoitolaissa säädetään opiskeluhoilosta, siinä ei ole säännöksiä kannanottoopyynnössä mainituista "ei-lakisääteisistä vakansseista".

Opetus- ja kulttuuriministeriö katsoo myös, että mikäli koulutuksen järjestäjä olisi palkannut sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöitä, haasteiksi saattaisivat muodostua mm. säästöjen mukainen kirjaaminen rekistereihin sekä sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden työn nivoutuminen osaksi hyvinvointialueen muuta sosiaali- ja terveydenhuollon työtä. Lisäksi työ kohdentuisi vain pienen joukkoon oppilaitoksen opiskelijoita tai ryhmiä. Ohjaustyössä painottuisi tällöin opiskelijoiden arjen tuki ja ohjaus eikä opiskeluhoillon mukainen sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden roolin mukainen opiskeluhoitotyö.

Opetus- ja kulttuuriministeriö kehottaa tilannetta arvioitaessa kiinnittämään huomiota siihen, onko kyse opetuksen rinnalla toteuttavasta hoito- ja kuntoutustyöstä, joka ei ole koulutuksen järjestäjän tai opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten tehtävä. Vaikka toiminta on todettu tärkeäksi ja vaikuttavaksi ko. opiskelijoiden opintojen tukena, on pohdittava sitä, toteuttaako kyseinen toimintamalli

opiskeluhuollon lainsäädäntöä ja tarkoitusta sekä yhdenvertaisten opiskeluhoitopalvelujen saamista alueella laajemmin.

Yhteenvedona opetus- ja kulttuuriministeriö toteaa, että:

- Opiskeluhoiltoa tulee toteuttaa opetustoimen sekä hyvinvointialueen monialaisena suunnitelmallisena yhteistyönä.
- Opiskeluhoitolaian keskeisenä tavoitteena on turvata opiskelijoille saatavuudeltaan ja laadultaan yhdenvertaiset opiskeluhoitopalvelut.
- Opiskeluhoiltoa toteuttavia sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöitä ovat opiskeluhoillon psykologit, opiskeluhoillon kuraattorit sekä koulu- tai opiskeluterveydenhuollon terveydenhoitajat ja lääkärit.
- Opiskeluhoitopalveluiden ammattilaiset huolehtivat tehtävissään tietosuojaan sekä asiakas- ja potilasrekisterejä koskevan sääntelyn noudattamisesta.
- Yhteisöllisestä opiskeluhoilosta vastaa ensisijaisesti koulutuksen järjestäjä, yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa, ja hyvinvointialue vastaa yksilökohtaisena opiskeluhoiltona opiskelijalle annettavien palvelujen järjestämisestä.
- Opiskeluhoitopalveluiden henkilöstön säännöllinen toimiminen opetusryhmissä ei vastaa oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa tarkoitettua yhteisöllistä tai yksilökohtaista opiskeluhoiltoa.

Ylijohtaja
Eeva-Riitta Pirhonen

Ylijohtaja
Petri Lempinen

Jakelu Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Riikka Rajahalme

VN/3857/2025-OKM-2

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: